

«Vi puster og peser i oppoverbakke, med toraruller, runebommer og bønnetepper i ryggsekken.»

► DANA WANOUNOU KOMMENTERER, SIDE 2–3

vårt land

TIRSDAG
22. DESEMBER 2020
uke 52 / nr. 300 / 76. argang
KRONER 20

«OG DETTE BER JEG OM, AT DERES KJÆRLIGHET MÅ BLI MER OG MER RIK PÅ INNSIKT OG DØMMEKRAFT.»

Det skjedde i de dager

77 Julefilmer er spekket med mirakler, fra romantiske omfavnelser i snødekte gater til avdøde kjære som vender tilbake på magisk vis.

Kim Wilkins, postdoktor ved Universitetet i Oslo i Vårt Lands serie «Det skjedde i de dager»

► SIDE 16–17

Foto: Erlend Berge

«Tante Randi» skal hjelpe Den norske kirke

Tore Wolds tante har hatt en finger med i spillet siden starten.

► SIDE 11

Dette skaper mer julestemning enn Jesus

Religiøse symboler og ritualer havner nederst på listen når kristne blir spurt om hva som er viktigst for julestemningen, ifølge en fersk undersøkelse fra KIFO. – Dette samsvarer med kunnskap fra tradisjonell minneforskning, sier Kari Veiteberg, biskop i Oslo bispedømme. Foto: Sara Johannessen/NTB

Ikke alle kristne nordmenn er like opptatt av det som skjedde i Betlehem for litt over 2.000 år siden når de feirer jul. For mange er maten en langt viktigere stemningsskaper enn juleevangeliet.

► SIDE 6–7

6 NYHETER

Mest julestemning i maten

JULEFEIRING: Religiøse symboler og ritualer havner nederst på listen når kristne blir spurt om hva som er viktigst for julestemningen, ifølge en fersk undersøkelse fra Kifo.

JUL

MATTIS C. O. VAALAND

mattis.vaaland@vl.no

Nordmenn får ikke julefølelse av religiøse symboler og ritualer. Derimot er samvær med familien, tradisjonell julemat, juletre og julepynt det som gir flest den gode julestemningen, ifølge en ny undersøkelse fra Kifo - Institutt for kirke- religions- og livssynsforskning.

Selv de «mest kristne» får mest julestemning av de verdslige sidene ved julen. Oslo Biskop Kari Veiteberg mener det ikke nødvendigvis betyr at det kristne budskapet er underordnet.

– Juletreet forkynner også. Treet er livets tre. Stjerna, kurvene er kjærlighet, englene og fuglene er evangeliets sendebud og lenkene er samhold og fellesskap, mener hun.

Julemat og familie

Samtidig er de mest religiøse også de som er mest opptatt av kirkens og juleevangeliets betydning i julehøytiden, forteller Olaf Agedal, forsker ved Kifo.

– Men selv for denne gruppen er samvær med familien og julemat viktigst når det gjelder å skape julestemning, sier han.

Agedal legger til at undersøkelsen ikke tar for seg hva som er viktigst i julen, men hva som skaper mest følelser knyttet til feiringen.

– Julefeiringen har en helt spesiell atmosfære rundt seg. Den har betydning på tvers av folket. Det dreier seg hverken om teologi eller ideologi, men

folks spontane assosiasjoner til hva som skaper julestemning, sier han.

«Kroppslige erfaringer»

Agedal forteller at feiringer slik som julen helt avhengige av de følelsesmessige assosiasjoner og reaksjoner til feiringen.

– Du kan si: Hva handler julen om? Jo, man har grunnfortellingene om at det ble født en frelser. Men mange vil si at disse dagene handler like mye om erfaringene og følelsene vi knytter til disse dagene.

Agedal sier at dersom julen bare handlet om grunnfortellingen, ville det ikke vært nok til å holde den oppe som en folkelig

KIFOS JULEUNDER-SØKELSE:

► Resultatene fra undersøkelsen viser at det finnes flere symboler som nesten hele befolkningen sier er med på å skape julestemning.

► Særlig samvær med familien, tradisjonell julemat, juletre og julepynt blir trukket frem som viktig. Religiøse symboler og ritualer kommer derimot nederst på listen.

► Dersom man ser bort fra religiøse symboler og ritualer, er det små forskjeller i befolkningen når det gjelder hva som skaper julestemning.

► Juleprosjektet er en del av et større prosjekt som ser på ritualer og religiøse fellesskap under koronakrisen.

Kilde: KIFO

UBEKYMRET: Biskoper i samme by – Kari Veiteberg og Bernt Eidsvig ved julekrybben i St. Olav kirke i Oslo. Veiteberg er ikke så bekymret for kristne synes julemat er viktigere enn kristne tradisjoner i julen. (

Foto: Foto: Erlend Berge

feiring. Ifølge ham må vi ha flere mulige sanser i bruk knyttet til feiringen; slik som lukten, hørselen, smaken og synet.

– Hvorfor er julematen så viktig? Jo, den har lukten av stekt ribbe og pinnekjøtt. Det vekker masse minner og følelser hos oss. Smaken, synet av et juletre.

Alt dette trigger følelser på tvers av teologiske og ideologiske syn på julen.

Men julefortellingen er nødvendig for å gi feiringen en dypere mening, mener Agedal.

– Dersom vi hadde fjernet julefortellingen fra julen, ville antageligvis julefeiringen ha

mistet mye av sin mening for mange.

Ensomhet bekymrer

Biskop Veiteberg tror også at juleevangeliet støtter opp om julefølelsen og julefellesskapet.

Hun peker på at julehøytiden også kan være med på å for-

sterke fraværet av felleskap.

– Derfor er jeg bekymret denne julen, og tankene min går nettopp til disse som ikke får denne erfaringen, sier Veiteberg.

Julefeiring = trygghet

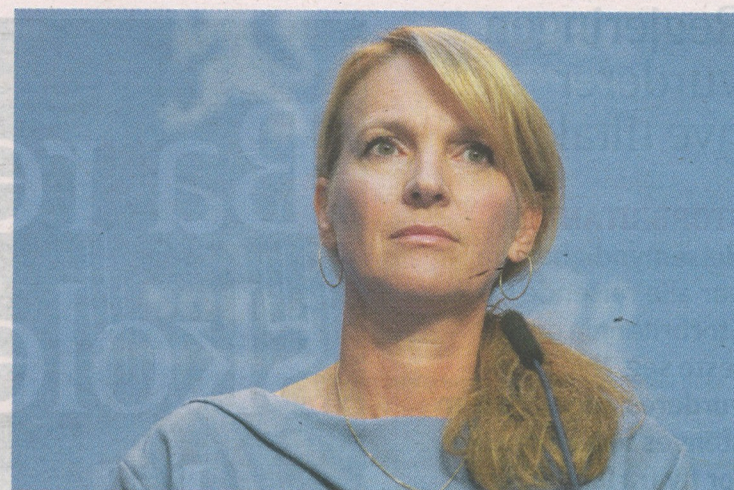
Halvor Nordhaug, biskop i

Björgvin, er ikke overrasket over Kifos funn. Han mener at julefeiringen først og fremst handler om trygghet.

– Julefeiringen er mer enn noe annet nostalgis fest. Det skal være sånn som det alltid har vært. Vi skal være sammen som familie.

– Du er ikke bekymret for at man foretrekker samvær med familien og julemat fremfor juleevangeliet?

– Det er ikke en motsetning mellom de to. Hvorfor er vi kristne? I hvert fall for meg handler det om at jeg er i Guds hånd og blir tatt vare på.

NY VARIANT: Avdelingsdirektør Line Vold fra Folkehelseinstituttet sier at dersom den nye koronavirusvarianten får etablere seg i Norge, kan det bli krevende for håndteringen av pandemien.

Foto: Heiko Junge/NTB

FHI: Ny koronavirusvariant kan gjøre epidemien mer krevende

KORONA: Den nye koronavirusvarianten er nå oppdaget i flere land. Dersom den får stor utbredelse i Norge, kan det bli mer krevende å håndtere epidemien, sier FHI.

– Potensielt kan det bli mer krevende å håndtere epidemien dersom dette viruset, eller andre mer smittsomme varianter av viruset, skulle få stor utbredelse. Flere ville kunne bli syke på samme tid, og flere ville dermed kunne risikere å få alvorlig sykdomsforløp, sier avdelingsdirektør Line Vold i Folkehelseinstituttet (FHI) til NTB.

Den nye koronavirusvarianten kan være opptil 70 prosent mer smittsom enn det vanlige koronaviruset. I helgen innførte Storbritannia en rekke inngripende hastetiltak som følge av den nye varianten. FHI har fulgt utviklingen tett.

– Denne situasjonen er en av de tingene vi har brukt en del tid på nå i helgen, i tillegg til blant annet arbeid som handler om vaksine, sier Vold.

Det er imidlertid ingenting som foreløpig tyder på at den nye virusvarianten gir mer alvorlig sykdom, ifølge FHI.

Hasteoppdrag

Helsedirektoratet fikk i helgen i hasteoppdrag å vurdere situasjonen rundt eventuelle tiltak i Norge. Det nye viruset sprer seg hurtig og er nå oppdaget i både Danmark, Nederland, Italia og Australia.

Søndag kom anmodningen fra Helsedirektoratet om at alle reisende fra Storbritannia må teste seg. Alle reisende fra Storbritannia må vise negativ test på covid-19 ved ankomst.

Line Vold påpeker at Norge allerede har blant de strengeste tiltakene i Europa for å redusere risikoen for importsmitte. Likevel kan det være mulig å stramme ytterligere inn, ifølge Vold.

– Norge har en del unntak i karanteneregelverket for innreisende, vi bør se på om det er

behov for innstramming der, sier hun.

Foreløpig er ikke den nye virusvarianten oppdaget her til lands. FHI kan imidlertid ikke garantere at den ikke allerede har nådd grensene våre.

– Men det er sannsynlig at vi ville ha oppdaget den dersom vi hadde hatt mye av den. Den ser ut til å være mer smittsom, og den ville nok derfor ha forårsaket utbrudd med mye smitte som vi ville lagt merke til, påpeker Vold.

FHI intensiverer nå overvåkingen av virus og informerer laboratoriene om at de ønsker å få tilsendt prøver av reisende fra Storbritannia. I tillegg har instituttet også bedt kommunene om å være særlig oppmerksomme på reisende derfra. Personell som jobber med testing og smittesporing, bes om å notere reise fra Storbritannia på prøver som blir tatt.

Vanlig med endringer

Koronaviruset, som egentlig heter SARS-CoV-2, har gjennom hele pandemien blitt observert i nye varianter med ulike kombinasjoner av endringer. Det som er spesielt med denne nye koronavirusvarianten, er at det er så mange endringer, ifølge Vold.

– Det er vanlig at RNA-virus endrer seg, det skjer for eksempel hele tiden med influensaviruset. SARS-CoV-2-viruset er relativt stabilt, men likevel foregår det stadig endringer. Ibland vil vi se virus med større endringer, slik vi nå gjør i blant annet Storbritannia, sier hun.

Koronavirusvarianten vil imidlertid ikke nødvendigvis påvirke det kommende vaksineringsarbeidet. Vaksiner kan nemlig bli endret for å tilpasses nettopp slike nye mutasjoner.

©NTB